

Наш Лемко

PIK IV.

Ч. 15 (87)

Львів, 1-го серпня 1937.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.
NASZ LEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1 80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або ріановаргість.

Виставка української преси в Лосю

Нова твердиня при українськiм Катедральнiм Храмі у Філадельфi.

В неділю, 16 травня ц. р. після співаної Служби Божої Єпископ Кир Константин довершив посвячення новозбудованої домівки біля катедрі у Філадельфi. На посвячення прибув також бувший катедральний парох, тепер ректор Української Католицької Семинарії у Стемфорді, о. Павло Процько. Того самого дня в год. 7-й веч. відбулося святочне відкриття домівки, połącене із спільним свяченням. На свято відкриття прибув владика, а також о. Павло Процько і місцеві священники. Після посвячення паски й перекуси зачалися промови. Першу промову сказав сам владика. Він хвалив філадельфійців за витривалість у добрих ділах і зазначив, що в будучности намічено багато праці, а найбільше лежать йому на серці „Дім для

старців“ і шпиталь, які то установа в короткім часі будуть освоені при катедрі у Філадельфi. Коли бесідник скінчив, то оплескам — здавалося — не було кінця. Про-

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що найкращим дитячим, національним часописом є

„ДЗВІНОЧОК“

Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок“ вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сенки, загадки, шаради, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок“? — Кошт малий, бо всего 2 зл. вносить річна передплата. (Подинокое число 20 гр.)

„Дзвіночок“, Львів, Косцюшка 1 а

моздав теж архітект католицьких устанюв, п. Гец. У своїй гарній промові закликав до витривалости при своїй вірі й лояльности для рідної Церкви, владикі і священників, бо шойно тоді ми станемо на рівні з іншими культурними народами. Опісля в коротких промовах вітали святочну громаду представники наших громад, товариств і сестриств, і при цім складали свої жертви на домівку. О. ректор Процько у своїй промові порівняв філадельфійську громаду до світла, яке освічує всі громади та є зразком для них, бо все, що добре було, виходило з Філадельфi. При нагоді запросив усіх на закінчення шкільного року до Стемфорду на 16. червня ц. р. та окремо на посвячення відновлених шкільних будинків, яку зою та Бібліотеки у Стемфорді, яке відбудеться 5. вересня ц. р. Господарем святочної вечірки був п. Василь Волянський.

(Америка).

Шкільна справа Лемківщини.

Перед нами читанка для першої (може бути другої, третьої і т. д.) класи вселюдних шкіл.

На першій сторінці цієї читанки, крім вступного, напис: „Розпорядком Міністерства В. І. і П. з дня 19. грудня 1925 Ч. 11153/25 О. Преа. поручене до вжитку в школах з руською мовою навчання, на області Кураторії Львівської і Краківської Шкільної Округи“.

Під цим написом є печатка з державною емблемою: „Панство-ве Видавництво Ксьовіжек Шкільних в Кураторію Окр. Шк. Льв.“. Зараз же на другій сторінці заголовного листку таке надруковано: „В прилодних вселюдних школах мають уживати лиш книжок, дозволених міністерством В. І. Пр. Кожна книжка видана — накладом Державного Видавництва Шкільних Книжок, має на заголовнім листку печатку з державним орлом і написом: „Панство-ве Видавництво ксьовіжек шкільних в Курат. Окр. Шк. Львівського“. Примірявши, як не мають той печатки, не вільно продавати, ані вживати в школах. (Підкреслення наші — Ред.). Також не вільно тих книжок продавати по цінах, вищих над ті, які означені на заголовнім листку.

Отже на перший погляд усе в порядку. З черги беремо іншу „шкільну“ читанку або т. зв. „лемківський буквар“ та не бачимо в цьому букварі ані міністерського розпорядку ані завжди щодо продажі та вживання цього букваря в школах. Зміст книжки нас не цікавить, лише її призначення. Однак є — що правда — фірма державного видавництва з державною емблемою.

Тепер проаналізуємо холодно (з опанованими нервами!) шкільне питання на Лемківщині.

Чимало разів писали ми про концепцію регіоналізму з її практичним застосуванням на Лемківщині. Багато також говорилось на ці теми у соїмі. Поки що всі наші річові аргументи не мають успіху і вже пятий рік іде на Лемківщині окрема і цілком своєрідна шкільна політика. Якій виследи той політики, в це тут не входимо. Можемо лише ще раз повторити те, що давно твердили і що на одній сьудовій розправі сказав ніким не підмовачений ані неінспірований неграмотний лемко: „грощі виникли

в болото“. Не так у болото, як у кишеню Троханівського.

Але й не в цьому справа. Ми хотіли би знати, для кого Державне Видавництво Шкільних Книжок видало свої читанки? Якщо до всіх шкіл „з руською мовою навчання на області Кураторії Львівської і Краківської (підчер. наші) Шкільної Округи“, то чому тих читанок не вживають у вселюдних школах на Лемківщині, лише вбивається у голови тамтешній шкільний молоді окремі читанки, писані волопоком, якого не розуміє ані шкільна молоддь Лемківщини, ані польський чи український учитель?! Віримо теж, що кураторіям львівської і краківської шкільної округи відіма добре справа одної учительки, яка засипувала своїми проханнями шкільний інспекторат, щоб її забрали з села, бо вона не розуміє „лемківського езика“ і не може вчити шкільних дітей. Або друга справа, де поляк учитель навчаючи дітей, питає наперед батьків тих дітей, що означає це або інше слово з лемківського букваря, а батьки, старі автентичні-лемки, самі вперше теж слово чуять! Врешті не будемо ширше писати про шкільні справи, які найширше свій епілог у судах, або відзеркалялись подіями, що голосним відлукком відбились по всій пресі.

Або існує одно видавництво шкільних книжок до вжитку у всіх школах з українською („руською“) мовою навчання, або дійде до того, що кожний шкільний інспектор стає видавцем шкільних підручників для підчиненої собі „Округи Колюк у т. зв. мовною законі говоряться тільки про „руську“ мову, то на якій ґрунті підставі вводиться навчання мови неіснуючого „лемківського народу“?

Шкільна справа Лемківщини не принципальна справа і для загальної педагогіки і для українського національного престижу. Загальна педагогіка виршила що справу давно: вона станула на становищі, що дітей вчить від наймладших літ лише літературної мови даної нації, без огляду на територіальну чи говоркову принадлежність даної місцевості. Тому на Мазурках, Кашубях і Шлеску, дітей татарських гураліл і дітей на всьому Поморю вчать той самої, одної польської літературної мови.

Цілком слушно і раціонально, — не беручи під увагу, що польська мова має безлічі локальних говірок! Чому ж із цілої території Польщі, на якій об'язує та кардинальна засада й шкільні закони включено з'ягданим законом з 31. VII. 1924 р., тільки на одній Лемківщині, на терені 4-ох повітів, роблять виняток. І чому той виняток торкається говірки якраз найменше заступленої в літературі?! І чому навіть ту говірку введено через негнучуого автора до читанок у такому викривленому й несправдливому вигляді, що лемки здвигатимуть раменами?!

І тому ми, українці ніколи з отими лемківськими „букварями“ й читанками не погодимося. Не погодимося тому, бо вони є символом культурного розчленування одної національно-культурної цілості. І без огляду на те, чи про це дозволять писати й казати, ми ніколи писати й казати не заперестанемо, вважаючи це за добре наше право, а й примітивний об'язок супроти рідної нації і рідної культури. (Діло ч. 156).

Визак „Лисанки“ і „Коляда“

з 1937 Р., для „РШ“.

Повіт Сякік: „Коляду“ збірано в зол. у сьлудючих селах: Вислик Долішній 20.35; Воляца 2.05; Височан 3.05; Воля Нявля 11.34; Війське 2.—; Глома 6.32; Дошно 9.65; Добра Шимхонька 13.50; Дольна 25.35; Дуляці 4.05; Загіра 11.50; Завалка Риманівська 6.—; Явірник 7.80; Ялія 8.49; Карлівка 12.40; Комая 31.—; Костарівці 20.—; Куляніе 4.05; Мезябір'яб 20.—; Новосілі 7.35; Пеляя 15.30; Прибішів 8.—; Прусик 5.02; Сяніок 17.80; Сивля 7.30; Согоріе Долішній 1.—; Шклярі 18.30; Таравля 4.10; Третьа 10.47; Туриське 5.80; Чертеж 3.—; Чистогорі 8.65. Разом 329.98 зол.

„Коляду“ й „Лисанку“ збірано в золотих у сьлудючих селах*):
Воля Петрова 4.20 — 3.17; Вільхівці 5.— — 3.30; Дубрава Руська 53.63 — 6.50; Дубровка Польська 3.— — 1.—; Дольна 3.10 — 2.25; Мокре 5.40 — 4.30; Морохів 11.75 — 5.43; Полозна 30.43 — 6.29; Сянік 82.70 — 38.09; Семшово 15.03 — 5.—; Разом на „Коляду“ 214.24 зол.; на „Лисанку“ 75.33 зол.

Саму писанку збірано в сьлудючих селах:
Виселіок 3.51; Воля Сенькова 6.—; Голуцькі 2.35; Загупітні 1.27; Предука 5.82; Тирява Волоска 7.55. Разом 26.50 зол.

Повіт Березів: „Коляду“ зложили в зол. сьлудючі села:
Березів 30.—; Володзь 37.40; Гуляно і Вара 26.55; Гута 4.71; Лубно 5.—; Палочко 15.81; Порубів 8.33; Селенка 11.80; Ясенів 3.70; Яблонька Руська 3.—; Разом 146.10 зол.

„Коляду“ й „Лисанку“ зложили сьлудючі села:

*) Перша цифра: „Коляда“; друга цифра: „Лисанка“.

Воля коло Володжі 13.15 — 3.58; Іздебки 34.64 — 16.12; Яблонія Польська 16.38 — 16.—; Улюч 33.35 — 15.80. Разом на „Коляду“ 197.52 зол.; на „Писанку“ 51.59 зол.

Разом зібрано в повіті Сянік „Коляди“ 544.22 зол.; на „Писанку“ 101.83 зол. — 646.05 зол.

Разом зібрано в повіті Березів: „Коляди“ 243.62 зол.; на „Писанку“ 51.59 зол. — 295.21 зол.

Виславо збіркові листи на „Коляду“ та не одержано ніякої збірки зі сіл: пов. Сянік: Боско, Бикшиці, Бувківське, Вислічків, Вислік Горні, Воля Сецьковна, Великополе, Волтушова, Голуцька, Давьова, Дарів, Збоська, Загущинь, Залузе, Ясель, Коралик Волоський, Небшанів, Ославня, Одрехова, Покшоівка, Польши Суrowsькі, Предули, Подав, Радощинь, Репель, Рималя, Ратнавіця, Рудавка, Согорів Горні, Сторожів Великі, Суrowsькі, Шавне, Текерня, Тирява Сільна, Тирява Волоська, Черемха. — Пов. Березів: Грушівка.

Виславо збіркові листи на „Писанку“ та не одержано ніякої збірки зі сіл: пов. Сянік: Боско, Бикшиці, Бувківське, Вислік Долиш, Вислік Горні, Височани, Волдир Воля Нижня, Війське, Великополе, Волтушова Глома, Давьова, Дарів, Домто Добра Шляхошка, Долина Дудинці, Загір, Збоська, Залузе, Завадка Рималявська, Явірник, Явлв, Карлівка, Комарів, Костарів, Коралик Волоський, Кушнін, Мекєрибід, Новосілі, Ославня, Покшоівка, Пелня, Польши Суrowsькі, Прибшів, Пулав, Пруск, Радощинь, Репель, Рималя, Ратнавіця, Рудавка, Свинюк, Снявна, Суrowsькі, Шавне, Шкляр, Тарнашка, Токярня, Тречка, Турницьке, Черемха Чертежа, Чистогорб.

Виказ „Коляди“ поміщений в журналі „Рідна Школа“ ч. 8, 9, 11/1937. На численні домагання громадян поміщеною його окремю в Нашому Лемку“ це раз враз з „Писанки“ 1937. Робимо це знявкою, щоб розвинути якінебудь сумніви громадянства, чи збірника готівка доставляла до поклятих рук та в яку ціль її зужито. На будуче будуть усебі збірки поміщені тільки в журналі „Рідна Школа“.

Повідомляємо, що не можемо сповинити бажання збірників та помістити назвиська й імені кожного збірника з квотого, яку зібрав, бо це збирало би непомірно багато місця в часописі. Ус працюємо для „Рідної Школи“ не задли почестей і слави, але тому, що визнаємо її всенациональну ідею й дорожимо нею. Працюючи для „Рідної Школи“ — сповинемо свій обовязок. Кожному громадянстві, що чинимебудь корисним припинив для „Рідної Школи“, нехай буде заплатого його власне почуття, що не своїм сідам сповинемо свій належний обовязок.

Звертаємо увагу всім громадянам, які зацікавлені збіркою для „Рідної Школи“, що збірані готівки не вілно вживати на інші цілі, а треба її в цілості зложити „Рідній Школі“. Усебі спробу — оставляти збірку в цілості чи по частини на місцеві потреби — є нечесні та страшується з рішучими заходами нашого Кружка, щоб збірку готівку видістати.

Ця збірка на „Писанку“ перестав наш Кружок Головної Управи „Рідної Школи“ у Львові, те саме сталося з „Колядою“, але Головна Управа „Рідної Школи“ посилає частину „Коляди“ для нашого Кружка на організаційні та освітні цілі. Як наш Кружок орудує зібраними фондами — мають члени ПШ нагоду довадити щороку на загальних зборах Кружка. — Старшина Кружка „Рідної Школи“ у Сяноці.

У царстві сатани.

Як живе совітське село?

Совітське село під владою більшовиків живе бідно, в тісних ряндках колгоспів, в які більшовики зігнали майже 90 проц. всего сільського населення Сівітів.

Як відомо, більшовики взяли несвідомий соціально й політично селян б. Росії на вулку безплатного відібрання т. зв. панської землі. Дійсно в перші роки революції селянини розділили поміж себе поміщицькі маєтки й думали, що так вже остаеться, що вся влада на селі належатиме до них і вони зможуть багатіти й вільніше як жили до революції. Але з ментом кріпачання совітської влади поволі почала вже вириватися показувати селянщині справжнє обличчя соціальної теорії більшовиків. Зпочатку почали вони накладати на село т. зв. „продцезологи“ (харчеві податки в натурі), які були потрібні для виживлення пролетаризованого міста і війська. Вімру вичерпування старих запасів в містах та армії ті харчеві податки були все більші так, що селянщині мало що або й нічого не оставало для себе. А, що харчевий податок стгалися більшовикам силою, то й почалась тоді хвиля селянських заворушень і повстань, що в першу чергу охопили підсовітські українські землі. Як знаємо, всі ті повстання криваво здушено й поволі усвідомлено селянщина, що земля взагалі не належить до нього, але є власністю

держави, яка віддає її тільки у безплатне користування, як довго селянин на цій землі власним трудом працює.

Згодом прийшла черга на другий етап практичної, земельної соціалізації, а саме на колективізацію, яка дійшла до верхків примусу в 1928 р. Совітський уряд почав давати сільським радам (те, що в нас: громадські ради) на кредит трактори під умовами, що ними можуть користуватися лише колгоспи. Волночас почалась сильна агітація серед селян за масовим переходом до колгоспів, при чому голосування за переходом відбувалося старим більшовицьким звичаєм явно з піднесенням руки: хто за? і хто проти? Очевидно в умовах большевицького терору й пімсти за опір, ніхто не голосував проти і що найвище стримувався від голосування. Селяни Совітської України назагал дуже рідко йшли добровільно у колгоспи, і вже більший успіх мали т. зв. артілі, це значить: селяни, лучилися до спільної обробки землі, але затримували окремішність своїх господарств. Однак цього більшовикам було замало, вони стреміли до колективізації.

Та через свою колективізацію вони ввели в село новітню пещищу, що голодом і холодом винищує населення сіл і готівить шлях до нової кривавої розплати з катями українського народу.

Вапнуймо наші ґрунти.

Настав гарячий час — живна. Під ударами кіс кладуться покоси збіж на нивках. Ще трохи й замість збіжжа остнуться стерницька на полях та в парі з цим перед господарем вириває нове завдання, а саме: приготувати ґрунт під осінній зсів.

Не треба над цим довго розводитися, що наша землялка є малородюча. Тому треба докласти всіх зусиль, щоб її якийсьразе управити, а тим самим витягнути з неї якнайбільше користей. Важним чинником, що поправляє якість ґрунту та збільшує врожай є — вапнювання ґрунту. — Майже всі наші ґрунти потребують вапна, а вже тяжчі й заквашені — (мокрі) потребують його коденчно!

Кожний господар може легко переконатися, чи його ґрунт потребує вапна, чи має його подостатком, у цей спосіб: Треба взяти грудку землі й полати її сільним квасом (у нас його називають „зальзаер“). Коли грудок буде добре шипити (подібно як гашене вапно), то це знак, що ґрунт має достгть вапна й не потребує вапнювання; коли трохи шипить, то має мало вапна, а коли жадного шипіння не чути, тоді знак, що ґрунт майже цілком не має вапна, тому його треба коденчно добре вапнувати. Вапнювання ґрунту має величезне значіння, бо відкашує заквашені ґрунти й розкрушує тяжкі та робить їх більш пухкими, так, що

СТАТИСТИКА ВИКАЗУЄ,

що найбільше крадіаєй і зломів брае в часі зимі і фериі, тому обезбечі негайно своє майно від крадіаєй-злому в однокорому українському

Т-ві Взаимних Обезбечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, ул. Руська ч. 20.

на звапнованім ґрунті багатю краще розвивається рослина.

Коли брэх вапна, то нераз най-крашча управа нічого не поможе.

І треба признати, що декотрі господарі росівають вапно на своїх нивках, але роблять це не тоді, коли треба, а вислід з того такий: що земість побільшити врожай — обезможують його. В нас звичайно — коли вже хтось вапнує ґрунт — то робить це так: на потгноєнім полі сіє жито, а як воно покходить, то росіває вапно на те „жеби сли-

макі не видалі“. — Такий спосіб є недоцільний і шкідливий, бо на потгноєнім полі не можна росівати вапна, хніба аж за яких два місяці одно по другим, отже два місяці по приоранні обірнику. До того ще важно нищить (випапає) молоді листочки збіжжя і воно замість відповідно розвиватися — лидіє, а то і гине.

— Коли-ж треба вапнувати?

— Вапнувати треба бодай з місяця перед висівом зерна, а вже найкраще вапнувати стерниська, зараз по зборі збіжжя і мідко припоклавати (піджинуть).

На 1 морг треба висіяти 8—12 сот. (800—1200 кг) вапна.

(З покхладкою треба поспіши-тися, бо чим скорше покладаємо, тим краще).

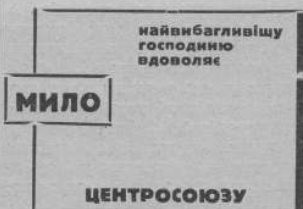
Звапнований зараз по живнях ґрунт, можна всені без обави погноїти обірником. **М. Новіцький**

Замах на полк. Коца.

В неділю 18 ц. м. в Малих Сьвідрах під Варшавою виконано невдалий замах на полк. Коца, кермичика „Обозу Зеленоця Народового“. Незачиний справний погіб від передчасного вибуху бомби в брамі дому в маєткю полк. Коца. На місце випадку виїхали поліційні і судові власті.

Варшавські часосписи рішуче заявляють, що замаховець на життя полк. Коца не походить із національних меншин, ні з комуністів. В звязку з тим замахом поліція арештувала багатю людей у Варшаві й на провінції. Кажуть,

що вже знають прізвище пошма-тованого бомбою замаховеця, одна-че з огляду на слідство тримають це в таємниці.

„Еспанія стане гробом большевизму“.

Вожд італійського народу Беніто Мусоліні оголосив в італійських газетах великю статтю про еспанськю війну. У ній говорить, що це не тільки війна еспанського народу за визволення з червоного ярма

міжнародної большевицької голоти, але рівночасно війна двох світів і двох культур: Европейської цивілізації й азійського варварства. Упало „нездобуте“ Більбао, впаде і червоний Мадрид. Кожний опір большевизму буде зломаний, а може у цьому еспанському народі-ві Італія, котра не може в тій боротьбі бути байдужна. Червоні пророкували, що Еспанія буде гробом фашизму. Показується однак, що вона буде гробом большевизму.

Ця незвичайно гостра й зовсім отверта стаття Мусоліні виканкала в цілому світі дуже велике вражіння.

Вирінайотже передплату та при-силайте належитість за книжки!

Відпустовий образок.

Тремтіла амвоца — „крестияни“ — слухали та бились у груди, — Били покляни — завертали до неба свої очі й по закутках Храму Божого вишпугували свої недобрі діла.

А за той час друге стільки „крестияни“ облягало жидівський табор — Крик-гармідер, вереск папугаєв, вигуки катаринарів, грачів і крамарів — це все змішане разом до купи витворювало життя, рух торговлиці. — Крестияни купують ласощі, забавки, торгують кси, молотки, оселки. Дають собі старим папугаєв, білим мишам і циганкам „аружниця“ — „потіраються“, програвають місяць перед тим, „на відпуст“, приготювані гроші. — Ізлять на керуєльських цапах і крадуть з жидівських страганів, що тільки дається вкраси.

Та не тільки у відпустовому таборі крадуть, бо крадуть і в церкві. Ось першому, другому, якому пропали з кишені гроші — Тому двадцятку, а тамтому з грошами ще й документи і т. д. Але ось вертаються, вже „крестияни“ з відпусту. І при однім шивочкю груп „крестиянов“, такі у „крестияна“ запомірсочується „Адамовими слівцькими“. — При другім, третім — то само. — При четвертім молодіці й чоловіки, перепалтаючи ногами, любодійно позирають на себе. При пятім крики-прокляти „крестиянов“, що бються — шоркотить посока з „крестиянських“ носів і мордів.

Се група парібіків які, певно, два тижня, наперед, на відпуст „дьяньовим“ деревом, чи чимсь подібним, фундаувалися. Тому инаньши собі фікря від шинку до шинку „прощю“ відбувають.

Ідуть даліше, а слди їх значить крамолка.

А ті, що на відпуст не пішли, від десятої години по різних Фреїдах, Лейбах, і своїх „пникарнях“ додають собі „духа“.

І тішаться „крестияни“, що були на відпусті, що виділи біскупа і т. д.

А Бог? О, Він, Всемогучий, якби так прийшов, тепер у друге на землю, то або вони не далиби Йому вже три роки, своїми сватими ступами, ходити по землі, але за три дні рвалібили Його другий раз, або Він казав би нагаєм з залізними каньчучами спасити „крестиянськю“ шкіру до крови.

Одарка Тятива

Коди у Вашій хаті хтось курить то зверніть йому увагу, що кожний український курець вживає тільки

ТУТОК І ПАПЕРЦІВ

„КАЛИНА“

з української кооперативної фабрики „Будучність“ в Тернополі

ЛЮВИНКИ

Ще раз пригадуємо, що найвищий час прислати передплату на другий піврік і належитість за книжкою п. н. „Східними межами Лемківщини“. У кого ще не заказана вся сузір'я — хай пришло довг за дві попередні книжки, за „Люстровану історію Лемківщини“ та „Українське весілля на Лемківщині“.

Румунський король Карло II, признавши 10 тисяч злотих для вбогих Кракова й Варшави.

Німечка політична поліція відбрала „Люстр. Курсерові Цодзен.“ у Кракова, дебіт у Німеччині.

Дня 12 червня ц. р. у львівській університеті промувався з відмінним поступом на доктора права канонічного Петро Санецький родом з Тартакова, коло Сокала.

Праця пчолы. Одна пчола, щоб зібрати 1 фунт меду, мусять зробити 37 тисяч лятів.

Краєва Рада УНДО відбулася в дні 3. липня ц. р. у Львові. У важних постановках Народи говоривши про справи Лемківщини. Резолюції тоданих основно в „Ділі“ ч. 148. стор. 3.

Не вільно нам забувати,
що всілякі

ЦУКОРНИ
ШОКОЛАДИ
Й СОЛОДКЕ
ПЕЧИВО

купуємо тільки з правдою
української фабрики

„ФОРТУНА НОВА“

У Загір'ю коло Сянока скінчився окупаційний страйк робітників при будові мосту. Робітники одержали відважку платні.

Берть фузі в руку. Стада диків на Лемківщині вивалять майже зовсім плоди на полях, зокрема в селках: Барвінку, Липівці, Терстяній і Тилівці. Населення домагається якнайшвидшої облати, щоб рятувати бодай рештки плодів. Де подіваться ці паниська, що виорендували в цих селках терени до польованья — та же вони відповідають за шкоди, спричинені диками...

Окремі залізничні вагони для жидів заела Дирекція залізниць у Катовацях. Кондуктори пакують жидів до окремих вагонів. Жиди під-

няли крик. Слід було би ще навчити цих „пасажирів“, щоб вони не плювали у вагоні на дошківку та за картати високою карою. Може тоді це мойсейове плем'я навчиться, що таке гігієна.

Будьте характерні й не беріть нічого даром. Не читайте часиспису задурино, але це сьогодні вирішайте Вашу передплату за „Нашого Лемка“.

Коли початок шкільного року. Новий шкільний рік у народі й середніх школах зачинається цього року 1го вересня богослуженням. Усі шкільні діти походять, чистенько збрані, пострижені, вмісті в своїх школах і відсіяла тарамі пішуть до церкви. По святім богослуженні не буде першого дня науки, наука зачинається 2. вересня. Щоб не було запізано, вже тепер купити Вашій дитині українську шкільну книжку, бо лише з таких українських, шкільними вищими властями та до шкільного звичку призначених читалок мають навчати. Так, зветь „лемківське букварі“ не є гди затвержені ані поручені ніякими шкільними властями.

У Перемішлі відбулася анкета в справі допомоги українським студентам. Вибрано Комітет з головою Впр. о. пралт. І. Качмарем, бувшим парохом і каноніком у Злочому біт. Мушині.

Велика піскова буря навістила провінції західньої Канади: Манітобу, Саскачеван й Альберту. Внаслідок вирубанья лісів піскової бурі наносять величезні шкоди. В нас через дике — розумій без господарського плану тероводжуване вирубування лісів маємо часті зливи, що нищать наші засіви. У поданих провінціях живе багато українців, що мають свої фарми.

Усувають поліцаї — п'яниць. Командант гоасівної поліції генерал Кордіян - Заморський видав такий приказ до поліційних відділів: Поліційник висланий на службу, якого знайшов його зверхник командант у корміш вже в підмішеному стані, вбив свого зверхника. Цей факт викрів ганьбою польську поліцію і приневолює не лише до боротьби з алкоголізмом між поліцією, але змушує теж до загострення цієї боротьби. Тому то виданий мій приказ (так говорить п. генерал) слід виконувати якнайбезоглядніше. Не можна мати ніякого милосердя супроти п'яниць. Лише безоглядне усунуення п'яниць й марнотравників з рядів польської поліції зможе змити ганьбу Мільянівки (місцевість,

1000 нових покупиць
знаменитої пасти
ЕЛЕГАНТ
дасть працю
1-му безробітному, що є Вашим братом!

де мав місце згаданий випадок) з її однострою. За виконання цього прикаву відповідають особисто командант гоасівської поліції.

Конгрес зорганізованих національностей Європи відбувся в днях від 13 до 16 липня ц. р. у столиці Англії, Лондоні. В нім взяли участь від українців у Польці наш український посол і голова УТР Василь Мудрий і посол Зево-н Пеленський, від українців на Буковині др. В. Залозецький.

Постерунковий „люструє“ чит. бібліотеку. Недавно постерунковий поль. поліції переглядав каталоги читальних бібліотек у Дундичах та Пельні, сянцького повіту, та заявив, що котра читальня не буде мати 500 книжок бодай по 1,50 зл. вартости за один том, то село одержить бібліотеку від самоурядування, але за це мусятьме заплатити.

Може бодай ця, вже мабуть остання, острого зверне увагу байдужих Виділів наших українських товариств по селах на грізну й близьку небезпеку. Щож поможе закладання наших товариств по селах, коли мусять-муть всі „просвічатися“ з чужих книжок.

Час подумати над доповненням, бібліотек по селах українськими добрими книжками! (За В. Б.)

Залізна руда в околиці Коросна. Ілженири-геологи знайшли на терені громади Гоголів в горішних верствах землі руду з 48 проц. заліза. Якщо дальші дослідді увінчаються успіхами, Лемківщина матиме нові можливости господарського розвитку.

Боротьба з алкоголізмом. Кардинал др. А. Каковскі, варшавський митрополит, видав пастирський лист до духовенства й вірних своєї архидієцезії в справі боротьби з алкоголізмом. Він накликає до тверезости й повдержливости від алкоголю.

Ножичками видобала собі оцо. В Новосандечині Баськівна краєла ножичками полотно тек незручно, що в одній хвилині поховнулася, внала й вбила собі ножички

в око. Баськівну відвезли до лікарниці.

Свято Евхаристії. В Перемишлі відбулося в неділю, 4 ц. м. свято Евхаристії. На Ринок вийшла в год. 11-й процесія з катедрального храму під проводом Екск. В.Пресвященного Кир Йосафата. До походу прилучилися процесії усіх перемиських церков і взяли в ньому участь около 2000 вірних. На дверях українських крамниць в Ринку построено чотири вівтарі при яких наш Владика в асисті крилошан та духовенства відправляв. Співали хори: питомців — під упр. о. Лазора, студеський — під упр. Е. Пушкарка і засанський — під упр. Мр. О. Чубинського. У святі, як звичайно, взяли участь переважно маси міщан і робітників, а з нашої інтелігенції не було майже нікого, крім кількох одиниць.

До чого веде безб'жництво. У неділю 4. липня ц. р. Владислав Гарбаш з Красної коло Корсан вб'ив свою жінку Ольгу за Смагу-

лів з Ванівки. Люди, що знайшли на місці злочину чотири поломані коли, зрозуміли, як страшно звучав цей кат над своєю дружиною перед її смертю. Він опісля сам застрілявся. Оцеї сумний факт хай буде пересторогою всім, зокрема Ванівчанам, щоб не знакомилися з невідомими типами, такими, як Гарбаш!

Легуна катастрофа в Устіановій. Минулої неділі інструктор львівського аероклубу Станиславський затагнув своїм літаком ширяк зі Скнилова до Волі Безміхової, а звідтіля полетів з іншим ширяком до Устіанової, де відбуваються курси лету на ширяках. Підчас лету до Устіанової літак попав у вир вітрів і зударився з деревом і дійшло до вибуху у збірниках бензини. Тому літак і ширяк спали на землю. Летун Станиславський і студ. Клодінський з ширяка тяжко ранені. Обох перевезли до шпиталю, де летун Станиславський помер.

„бізнесувати“ в якомусь американському місті — чому тут не годиться?! Наші матері та сестри не ходили б тоді між „панів“ по літніських, лише лавою сунули би до своєї кооперації — аж серце радується! І зійла збирати та сушити і збувати! Ага! При цій нагоді малій стусанець у бік кожному й кожній, що продавши сунці, маляни — горіжку купує або хлєпцє! Чи це чесно вочичи до хати бутельчиною „поцешительки“ — смердохи? Буком такого, тисне тебе бада — не зорілку, але до голви, „брате по розум! По знання, до зяжжик! (Далі буде).

Купуйте тільки найкращі шевські кілки ДЕНДРА

фа Стіза у Львові

вул. Потьогського ч. 85 а.

Наша Сандеччина зблизька.

Це все, що пишемо про Сандеччину, нарівні відповідає всьейкій Лемківщині, всюди під дим оглядом однакові обставини.

З черги наше молочарство. Ані єдина літра молока не повинна переходити через жидівські руки. Маємо в нашій Сандеччині літню щя, де приїздять витриватися папирська, чому не використати доброї нагоди, коли всія грошенята мають?! Треба зорганізувати в цих літницях осередках доставу молока, сметани, масла, сира, (яець і курят) в наших руках. Але цього самі не зробимо, це за нас зроблять молочарі. Тому добре буде зробити такий районний поділ з одною великою або двома меншими збірними набілу з осяжком у літниці, де доставляти будуть молоко, сметану і т. д. обі Моханця, Тилия, Мушинка, Війкова, Поворозник, Ястрябик, Залцьке, Шванник, Лєлюхов, Дубію, Милік, Андрейка, обі Вірхомлі, Жегестів — село, Зубрик, Чачів, Барнівець, Мала Ростока, Складисте, Матієва, Лабова, Лабівце, Угрин, Котів, Кам'яна, Нова Вєсь, Велика Ростова, Крижівка — та з другої сторони: Королева Руська, Богуша, Більдарєва, Флоринка, Вафка, Поляни, Берест, Перунка та Чир-

на. Щоб купити відповідні молочарські машини на це, крім віддоброї волі та знання — гроші напевно найдуться. Громада великий чоловік, якщо добує знання — то не буде вести нерозумної, безпальнової праці! Ех, брати, милі брати, якщо ви знали би, скільки ваших синів нашло би тоді гарне та ісплатне заняття, — а наші матері вигоду та дохід діють цілого господарства!

У садівництві — хай Господь зародить, теж будемо мати гарне заняття та не лише працю, але грошенята з продажі та перерібок овєсчя.

З пасічництвом рівнож завести одностійний лад, не збувати його кожний собі, по іншій ціні в Лабові та за менші гроші приміром у Лєлюхові. До цього у кожному живці заснувати каооперативу для збуту меду. І тут знову нові „диска“ для безробітної молоді. Кооперативу звязати з львівським „Роєм“.

Або з лісовими ягодами, суницями, малинами, боряжками, — ці скарби могли би продавати якраз ці кооперативи, які конечно треба осунувати в Кришні, Мушині, Жегестові, Північній, хочби й Шванниці, обх Санчах; може наш брат

КОСТЕВА ПОВ. ПЕРЕМИШЛЬ.

День 13-го червня довго останється в пам'яті Костівських українців. У цьому дні за Старанням Виділу Читальні „Просвіти“ перший раз у Костевій вишановано честь Української Матері. Вступне слово про значіння Матері виголосила Софія Іваненко, а відтак були деклямації дітей в честь Матері. Все те дуже гарно виконане під проводом Михайла Іванечка. На закінчення голова Читальні Володимир Кашчицький виголосив дуже гарну та глибоко обдуману промову так, що деяким Матерям аж кривилися сльози в очах.

На жаль мушу сказати, що інші люди ще не привикли гідно віддати честь Матері так як віддають культурні американці або німці. Може й наш український народ зуміє краще пошанувати честь нашої Матері. Дай Боже!

ЧЕРТЕЖ КОЛО СЯНОКА.

В неділю 27 червня похоронили Павла Кітку, жертву спору за межу та інші родинні порухунки з Романом Кіткою. Оба це члени місцевої читальні „О-ва Кєчковського“, що дуже лавно освідомлює чертежан про „вищу культуру“. Але довголітня „праця“ общества назвала своїх членів „воїни“ з українцями лише не культурної на освіті, бла-

городні змаги, але дикої азійської — камінням, буками і т. п.

Нині збирають, що посіяли „господинове культурники“. Бук має два кінці. Навчені боритись насильством, тепер вирівнують також особисті справи мотиками та лопатами.

Нажалі є ще нині багато людей на Лемківщині, що хочуть убити природний, творчий національний гнів до правди, освіти та любови ближнього, а на його місце посіяти темряву; звірську ненависть ради користі лукавої, ради особисто-го вдоволя.

КОМАЛЬЧА КОЛО БУКІВСЬКА.

Остання стація перед Лубковом на чеській кордоні — заложила Читально „Дросвіти“ та на дніх вже зачала статуюто діяльність. Є на дні, що піде робота в читальні так гарно, як в кооперативі, що має вже в доколичних селах пару своїх філій-склепів. Працюйте, брата, так даліше та поміжіть сусідам з Явірника, Прелук, Чистогорба та Довжиці. Додайте до Вашого гарного приміру також заохоту при всякій нагоді, на святах, храмах і сусідських бесідах. Авдій Гриняк

ЛІПА КОЛО БІРЧІ.

В Ліпі, Б. Бірчі є дуже малий процент польського населення, а українці є тут подавляючою більшістю. Ця меншина під напором польського „душпастежа“ постановила рішуче побудувати собі за рікою костел.

Та на жаль до будови взялись майже самі українці — й то самі заслуженці „польського двору“. Доходить до такого, що показують одні на других пальцями, мовляв: „тамтой хоче читальні в Україні, а я ні!“ та за ніс дістає дозвіл пасти на двірському пасовиську худобу і збирати малини в лісі. Чи панщина звертається?

БОСЬКО КОЛО РИМАНОВА.

Свідома модоль нашого села під умини проводом Михайла Проця старается вивести село на здорові шляхи. Тому спільне свячене, ревія гарно виведена, недавно спільна забава — це все вказує, що між ріжних коход люди розуміють, що в поступі й культурі їх краще завтра.

ПРЕЛУКИ КОЛО КОМАНЬЧІ.

У цьому селі був Кружок Рідної Школи, розвізали його. Свідма модоль хотіла заснувати „Лун“,

не дали дозволу. Тепер модоль сильно берегеться до книжки. Помогай Бо!

Ще одно: в селі поправляють школу, та хоч вона віддалена від церкви лише пару десятків кроків, у другому дні Зелених Свят і Родження Господа Нашого Ісуса Христа мимо прохавь цілої громади, щоб у цих днях жид не робив, команьчеське „начальство“ (Прелуки належать до збірної громади Команьча), висміяло людей, та жид продовж обох днів профанував наше свято. Пани вийте з Команьчі, що ви говорите би, як би так у ваше свято — під вашим носом жиди вистукували та черкашали голосно своїм знаряддям при праці? Запам'ятайте собі раз на завжди, що в католицькій державі таке не повинно діявись! Ней не усміхаються „червоні гаразди“!

РЕПЕДЬ КОЛО КОМАНЬЧІ.

Громадянин Іван Майкович, відомий насінник у Лемківщині, якому наша українська Кооператива „Рій“ у Львові дала першу нагороду за звірцеве ведення пасіки, подав, що в часі Зелених Свят на христинах Івана Березницького переведено добровільну збірку на Українських Інвалідів у сумі 2 зл. Всі повинні брати собі приклад з цього культурного діла.

РАДОШИЦІ КОЛО КОМАНЬЧІ.

Від віків уведено в нас прекрасний звичай, що кожного року в четвер, коли припадає свято Пресв. Евхаристії, з усіх сіл Команьцької Округи масово спішать люди до каплиці, побудованої в нашому лісі над берегом двох потоків та беруть у цьому дні по скінченні відпрів і водосвяття до посидни освячену воду, як скарб своєї віри.

Знаємо, що наше село — отже й це місце з капличкою зачислене до прикордонної полоси, тому нікому з нас і прочан не видався незрозумілий розпорядок сянницької адміністрації. влади, що кожний хто перебуває на терені цієї полоси мусить на бажання влади чи інших до цього уповажнених чинників і сторожів безпеки виказатися „особистим доводом“.

Щож, коли цього року „довуд“ не вистривав вїтвоти з Команьчі. Треба було телефонічного порозуміння з вищими властями, щоб прочані зо своїми свячениками не мусили три години чекати на „доловінку“. Розуміється, що вища влада дала радо свій дозвіл і торже-

ство відбулося в найкращому ладі до кінця.

Та всежтаки люди хотіли би знати, чи деякі зарядження не робиться часом на власну руку в команьцькому уряді? Населення Команьччини шанує владу, бажає, щоб лад був та щоб йому вільно було молитися.

ВАНІВКА КОЛО КОРОСНА.

Про це багато вже писалось. Цим разом довідемося, що при кінці червня ц. р. був „червений“ наїзд на Ванівку. Місцеві „ідеїні соціалісти“ Несор Ш., В. Шапак і компанія хотіли перед своєю братією пописатися соціалістичними „чудаками“. Привезли з міста Коросна повні фіри (24 музиків) труб, басів, кларнетів й інших фузрок. За цей крам мали заплатити „лем“ 80 злотих (невеликі гроші... на бову Народного Дому жербали аж в Америці, але на музикантів е! Ех, ти каро нещаста цілої Ванівки!) — і мав бути фестин. Але з того віш-лого сміх, бо червоні зо шклярні в Кросні замісць грати, трубили й басувати ванівським баранам, трубили, але — з пляшок, кельшок і басували ножами по ковбасі, яку їм щирі (як звичайно для чужих) робітники з Ванівки фундавали.

ундуйте, даліше фундуйте, аж перефундуєте ціле село! Світ уже не раз таких бачив, що п'ятуками файку закурювали, чіркками казали себе возити, а пізніше при жербанні бульбі кілчани.

Або ви ванівські, непоправні крелі й цнці та „делкатні“ баби — вам захоується наук „товариники“ Цюлькшової, Пільхової з Коросна, спровадїть собі ще такого „вічка“, як десять недовано в селі Синеві коло Риманова давав „побожні“ вказівки, як там позбуватися клопотудїтей! Содомі й Гомора — не перед добром вам! Якесь прокляття затаїло над вашими „делкатними“ головами... А де діваєтесь чесні люди у Ванівці. — Чому не береге буква в руки і не женете геть розпустити?!? Що за пізно не було... Всі підете слідами Гарбаша? Ми дуже добре знаємо, що більшість громадян Ванівки йде поступено вперед до добра й кращого, а лише мала горстка приносить ганьбу для села; тому свято віримо, що незадовго приїде кінець нерозважним подїям, що повстають може більше зо злої прикладу чужого шумовиння як зо злої волі самої ванівської модоль.

Што то ми за єдни?!

(Бєсїда кума Фецьо з кумом Петром о тим, до якїй то народности Лемки належать. Лемківським говором).

Раз в понедїлок йшло двох люди до Рыманова на ярмак. Йшли оба піше, бо великого інтересу не мали, адже хчода їм било конї на дармо гонїти! А і дорогу малї недалеку, бо єден бив з Дошна, а другий з Кролика. Зишлися оба в Дошні коло церкви, недалеко от того місця, ди то тот з бомбульком вїгїдїи, й самопевно сїдїт. Зналися оба добрі й шанувалися юж от давна Єден другому діти до кресту тримав, адже билї сїй оба кумамї і приятелямї.

— Слава Ісусу Христу! — отзивається кум Фецьо з Кролика до кума Петра з Дошна.

— Слава і на віки! — отповідає му Петро

— Што там нового, куме, чути коло Вас в Дошні? — звыдує го ся Фецьо.

— Нич нового!. В нас вишито по старому, — повїдає Петро, — лем єме луки тепер покосилї, а час якийсь непогїдний настав... Але то байка... Якої то ся зробити. Наши сїнокоси юж не раз дощ захопив, але сїно й так якоїсь ся висушило... Лем повїдате ле Ви мї тепер, куме Фецьо, што то тепер коло Вас в Кролику чувати, як ся там Вашим Кроличанам до нового єгомосця привикат?... Бо я чув, же Вашого давнїшого єгомосця аж діси до Милвика коло Криницї перешмарїлї.

— Йой дайте спокї, куме Петре, ані самї не знате, якїй то агризоти і бїди тот бодай му пек годен!!! — отповідає Фецьо. — Але смотте, там недалеко за мостом і нїде кїсьчю далє, кадї ми враз биде переходїлї, тот зачаруваний і заворожений дїм стоїт!.. Там то дїкотри наши збаламучени і підбунтувани Кроличане ходїлї я на нашого попереднього єгомосця скержилї, же такий, же овакий, же він українец... І хоц тот єгомосць бив в нас через двадцет кїлька років і в нїчїмє не провинив, то го тепер на старїст кїньчом з парохїй по украинство вїгналї.. А на його місце якоїсь нам москаля прислалї, што то юж діси, коло Слонока великой балемутї і суети зо свойов московсков работов людом понарабляв...

— Но то юж і Ви тепер напев-

ні зостанете родовитима маскалямї й на Хвалї Божїй „Гаспадї памїлуй!“ спїватї будете!.. — перериває му Петро.

— Йой вітї!.. Ніт, куме!.. — отповїдає зосерджений Фецьо. — Ані маскалямї ми не зостанеме, ані „Гаспадї памїлуй!“ на Хвалї Божїй спїватї не будеме!.. Бо шток то ми за єдни, жеби нас кожидїй за нїс водив і перетїгав на свїй бїк, як кому ся живнї подолатї?!. Вибачте, — реку-куме Петре, што я Вам ици дашто повїм... Ни нашо ся тотя робота не здаєт, што то єй тепер Ваш з змает, што то в тїм будинку, котрий видите, што єст зеленим, дрітяним платом обгороджений, сїдате і рїядатї!.. — При тих словах вказує кум Фецьо кумовї Петровї на право, на тот бїк дороги, при котрім тотя зачарувана, а на темном-жовто пофарбувана палата стоїт.. нижче цїсарки.

— Бо знате того, куме, — продовжає свою бєсїду Фецьо, — же не лем ми Кроличане і Ви Дошнїяне, але ми вїшки Лемки, што в тих горах жїеме, до великого, українского народу належиме!.. До того самого, што і наши братя з над Доцу, з над Днїпра, з над Прутї, з над Днїстра, з над Припєтї, з над Буга, і з над Сяну належатї.. Ми єдна, велика родина; мамє свою власну бєсїду, мамє свої звичаї і культуру, мамє свою гїсторїю і свою гїсторичну славу, мамє своїх великих людей, што то за наш нарїд і нашу народну чест поневїрялїся, терпїлї і вмералї!!!!.. Таких самих мамє і тепер на Лемкївцїнї!.. А маскале — то наши одвїчні вороги, котри все на на-

шу рїдну вітчизнину настають і єй поневолюють!.. — як гин в червонім пеклї.

— А цїбо наш заливайко, — одзивається Петро, — і його партїйни побратимє з того дїмцу, штосте мї го вказувалї, й іншї вчат, а тепер і Ваш новий, ворожьє рускій буде Вас вїчї, же то на цїлїм свїтї єст лем „адїн великїй, рускїй народ православний“, і то, як повїдають, діси от якоїсь Кумчаткї аж до Понраду коло Старого Соньча, та от пївнїчного бїгуна аж по Чорне Море, або і далє... Такий то великий мамбї битї тот нарїд маскальскїй!.. Но шток їм на того повїстї?..

— Што повїстї?.. А не знїте што?.. А Ви, куме, яков бєсїдов бєсїдуєтє?.. Маскальскї?.. — поясняє му Фецьо. — Тото повїстї, же як человек єст хворий і високу горячку має, то му ся здає, же на крилах лїтат, же має голїву, як корєдї, і же цїлий свїт до нього надежит!.. А тимчасом так не єст! То лем му тото його нездорова голова представляє!.. Адже так само і з нїма... То хвори і на розумї побаламучени люде, — котрим ся здає, же цїлий свїт захворїл і же має теки самї маячїня о свїтовїй маскальскїй силї, як і они!.. Але най сїй там дурїють, докля хотїт, кой їм так вільно!.. Тимчасом ми Лемки, трїмаїмєса свого!!!.. Ми не маскале, ані азїате!.. Ми українцїма бїлї, єме і будеме!!!.. Нїхто не видре нам з нашой кирвї приналежнїсти, а з нашого сирця любови до нашого рїдного й великого, українского народу!.. Не видрут нам їх і тотї маскале разом з їх сербаликом Яцьком і бомбєлїчком з табаком..

На тїмєя їх бєсїда горвала, бо юж пришилї до мїста. А ту сїй так повїлї, же як будуть вертатї з Рыманова домїв, то сїй їцї бївше побїсїдуєт... **Ваньо Кроличкїй**

На пошану гетьмана Ів. Мазепи.

Цього року минає 250 лїт, як Іван Мазєпа обїняв гетьманську булаву (25 липня ст. ст. 1687 року). З цієї нагоди Українська Бібліотека імени Симона Петлорї в Парижї (41, Rue de la Tour d'Auvergne) влаштувала виставу присвячену памїтї І. Мазепи. Значна частина вистави тордається союзу Мазепи з Карлом XII. На виставї зібрано збірку свїтлїн по трєтїх гетьмана, літератури про нього в українскїй і чужин мовах, гравюри і картини рїжних малярїв, музичнї твори

Виставу триватимє до жовтня ц. р. Для адвїданї вистави Бібліотека відкриє щодня, крім понєдїлка, від 2. до 8. год. веч.

Органїзацїї вистави допомогли Українскї Науковї інституцїї та окремі особи. Упорядкї вистави — артист-маляр Л. Перфецькїй.

Підчас вистави буде кїлька відчитїв. **Замїтка:** Нашим братїв у Францїї прохаємо уряджувати збірнї прогукї та чисельно зпїдукувати виставу. Редацїя

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

(Продовження).

Жидівське, українське дочернє село, при належнє до парохії Тихани, біля Крапної, до Дукаї 25 км, до Коросна 40 км. У селі каплиця Вознесєннєя Господа Нашого Ісуса Христа, збудована в 1912 році.

Жизнів, польське село, віддалене 3 км. від Бонарків в Стриківській Окрузі.

Жегєстів, найбільше українське село в Сандецькій Землі з українською греко-католицькою церквою святого Архангєла Михаїла, вимурованою в 1920 році. У віддалі 2 км. від цього села розбудований Жегєстів-Живець, що завдячує своїй поматкє відкриттю в 1846 році в ярі гірського потоку Шавника, мінерального джерела лічничої води, з розчином двоокису вуглецю з примішкою заліза.

У цьому ярі були три джерела, які в 1866 р. хємік А. Олександрович ще раз провів і проаналізував — та згідно з його вказівками ці два джерела (трєте тоді хтось засипав, невєдомо чого!) злучено в одно велике джерело та захоронєно цементовою огорожею.

Боровинчєй поклади в Жегєстєві відкрили щєйно около 1887-го року та тоді теж побудовано окремі збудованнє до боровинчєвих купєлів. Лавнички до купєлів у ріці Попраї, що пливе побіч Жегєстєва, побудовали з початком 1880 року.

Боровинчє (болотні) купєлі помішні на ревматизм, параліч та жіночі недуги. У Жегєстєві, позожомоу 486 метрів над рівнем моря, алькалічно-залізнє джерело вказані на лічєннє хоріб крові і травлєннє, нервових та жіночих.

Сєло Жегєстєв розташовалося над широким ярєм жегєстєвського потоку, що зливається в Попрадом. Вона тягнється на просторі 6 км, з присілкою Палонцїя. Плоскє узгір'я над сєлом. Стависька, Барнїя-вєрх надаються в знім-на лєшєтарськєй прогєлєкє.

Заболотцї, український присілок українськєй парохії в Чертежі, віддалений 4 км. від Сянока, 1 км. від залізничї в Дубравцї Руськї. Про мешканцїв цього присілка находяться в старих запісках цїкаві згадки, примєром вони були з невєдомої причинє звільненї від панщизнинних робіт, їх також не стрічаємо при міських примусових роботах у Сяноцї. Деякі учєні пояснюють, що заболотчанє мали за це доставляти до Сянока безплатно овачєнню сєльськєй риби зо Сяну, зновже другї опираються на присїлєкє ще з княжих часів, на основї яких звільнено мешканцїв цього сїльця від усіх примусових робіт за прислугу в часї татарських нападів.

Завада, польське село, віддалене 5 км. від Нового Санча (наводимо для азбучного порядку).

Завадка Морохівка, українське дочернє село парохії Морохів з українською греко-католицькою церквою, збудованою в 1870 році, поселєнє в XV. сторіччї. Його подїї в часї „татаризації“ вкритї мрякою, хоч варто позбирати бодай все те, що люди в селї оповїдають.

Завадка Риманівськє, велике українське село, віддалене 7 км. від Дукаї, 20 км. від Риманова, 5 км. від Сянока, має свою гарну деревляну, греко-католицьку церкву Покрови Прєсвятї

Богородицї (бїльша част українських греко-католицьких церков у Лємківщинї присвяченї насєлєннєм у честь Матєрї Божєй вказує на його велику побожність і пошуну для Прєсвятї Богородицї); поселєнє вже в XIV. сторіччї. На це вказує історична згадка, щє в Завадцї Риманівськїй вже в 1565 році була церква. Під сучасну пору населєннє цього села частинно згуртованє під впливомним стямом, друга частинна шукає себє.

Завоїв, нєвєстичє українське сїльце, дочєрна парохії в Тарновцї, віддалене від Риманова 17 км. від Сянока 30 км., з українською греко-католицькою церквою святого Архангєла Михаїла, збудованою в 1862 році. Тєлєжєннє, що село Зєсєй було колись самостїйно парохїєю вєсправлєнє, за те прєддєвє, що зо Зєвоїв вийшло кількох українських греко-католицьких свщєнєників. У цьому сєлї побу-довано шкільно в 1932 році першу школу, та наука вчачєся в 1935 р.

Загір'я, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Архангєла Михаїла, збудованою в 1836 році, віддалєно 7 км. від Сянока; від часів побудованнє залізничного карпатського шляху та вузлової стациї Загір'я-Стружкї (Стружкє) — й Загір'я-Лубків-Мєжилаборцї поселєно багато родїт залізничних службєвцїв у цьому сєлї. Населєннє греко-католицького збєрду згуртованє в українськомоу товариствї „Апостольства Момєнти“ та Брацтєй іменї святого Архангєла Михаїла; гарно держатєся дєї коопєративнє: „Наш Труд“ та „Ослава“.

Задєв'р'я (Задлужкє) польське осєля в Тернівськїй Окрузі, згадана тут для азбучного порядку.

Загугицїнь, українське село, віддалєно 6 км. від Сянока, з українською греко-католицькою церквою святого Косми й Дам'їана, збудованою в 1902 році, вїдомє ще за українських княжих часів, вїдтак з сучасних свщєнських документів (1437 р.).

Залуванцї, польське осєля, віддалєна 3 км. від Нового Санча.

Залуж, було вже про Вїйськє (гляди 41 сторїнка). (Будє окрема книжєнка).

Заршини, мїстєчко при залізничномоу шляху Сянок-Корєсно-Стружкє, віддалєне 15 км. від Сянока, в царщинї німєцька осєля.

Засєлав'я, український присїлок, віддалєний 2 км. від своєї українськєй парохії в Загір'ю, полєськєй при уєстє Ославї до Сяну, належав у XIV. сторіччї до великих маєтностєй замку Собин коло Лїська, власностї роду Кмілїт в Висєнє. (А. Г. З. XI. 3348) Існуваннє Зєслав'є в цю пору вказує, що долина Сяну від уєстє Ославї в дїл була цєсто засєлена вже в першїй полєськїй XV. сторіччя.

Збєвїськє, дочєрнє сїльце українськєй греко-католицькєй парохії у Величї біля Буковськє, до Сянока 14 км., звисєнє вже від 1435 роком у сачинських судєвних актах. (А. Г. З. XI 708). (Збєвїськє звуть також Угрєвїчї).

Зиндранова, українське село, віддалєнє 17½ км. від Дукаї 33 км. від Коросна, з українською греко-католицькою церквою святого Отцє Николая, збудованою в 1897 році; поселєнє над потїчком Сєвєтинськю в цїлостї заховало сєлї пн-тємє лємківськї прикметї під найєстєвнїшим оглядом не впорядкованє. (Далї будє).

Роман Антонович,

b)

Як говорив Бескид.

(Продовження).

— Піддавайся — кричав Сьліва й сам вліз в рив пістолом в кобзаря.

— Косяк не піддається, ти падло панське — гудів він і дальше працював, аж рука мліла.

Сьліва стріляв раз, другий, але хвибів, Гайдуки не могли дідові дати ради — без шабелі були — і почали відступати, а дід напративши на них, вистрелив на них переполох. Вони розбіглися.

Та біля коршми стояв Каїн, що холодно приглядався цьому всьому — стояв Гнида, він хотів доквітнути ще один разок до свого підлого наместа, який раз-ураз вносив у даринку своему зверхнікові за... Марьку... Станув спокійно, вирівав стрільбою і... поцілава... куля прошила кресменного дідугана й застрягла в кобзі. Закочився дід... і впав, а кобза зойкнула і довго ще тихоесенко плакала „на упокой“ старого коварного Касина Утробія, що ще з Сагайдачичим Очаків добувати ходив.

Гайдуки побачивши, що старий впав, рванули за мертвою і зсунулися над тілом. Коли втихомовили свою жадабу, вразступились і до тіла коварного ги підійшов Сьліва. Ростібінув сорочку і витягнув з плашуки жмут паперу. Потім когнув вибитого і глянув на шість прутів своєї полеменики.

А Васька стояв підкумурний як Каїн з пущеними в стовп очима і не знав, що вбив брата. Не знав також, що кров кобзаря, що воякла в ялеву пірську землю, тільки вилінула на ній п'ятю сили, яке пішло з покоління в покоління і вросло в нього.

Вже вечоріло, Гримада гайдуків поділялася на два гурти й двома дорогачами посувала в Сьлівів хутір. Один гурт пішов скорше, щоб сховатися у лісі й сідяти, що діється в хуторі, та влідається, де обергається Марька, а другий, який прсадив Сьліва, посувався язю шляхом до Силкового хутора.

Першому гуртові проводив „Гнида“. Він попроведів свою явку, зложив з десяти панських слуг, лісом та мавчанками й засів у гайку, що тутілася до Силкової опорози. Сам же посівив зайти до хати. Засів за густим мущем лішши й впрячив очі на гумні й хату. На гумні побачив Митриху, що порадява біля хліва — обні Митро, що сівів на прізвібі та потягав свою люльку на вишневому цибуху...

Далі почув розмову.

— Шось воно недобрим пахне, що досі ще гайдуки з двора не було, — сказала Митриха; — Пти на Митре та занеси Марьку ввечерю, бо ще чого добре тай перевозника сама прїїде.

Митро без слова увійшов до хати.

Це, що сказала Митриха, закінчило Ваську, що він в пух ні в тих сторах за тинком. Він добре знав, що Марьки вдома нема, та що почувати в хаті не буде. І те, що тепер почув, дивало йому змогу без вайних трудів навіть і самому зловити пташку у своє сільце.

Як тільки Митро ввійшов з кулечком та з сукачкою кривилою з хати, Васька котівчим ходом ховачонсь поза кушанми та стовбурами являть ступав сїдами Митра, ішли з хвилни десять, деки Митро над ярм не пристанув, Васька побачив, як в'н кілька разів оглянувся і подумав: певно вже

близько гнідаєнко і ковтав зайвий разок слину, що надмірно точилась у нього згід язика. Митро спустилась в ярм, який попроведив його на поляну, де розівся широкий стїг сіна, прикритий солом'яним капелюхом. Васька пристанув і знова стовбурав старю являі дивився, що буде далі. Митро підійшов до стого і тихо заговорив:

— Марько, ввечерю тобі прїїде.

Солом'яний капелюх заворушився і за хвилину арчаним сприбок станула побіля старого батька Марька.

— Спасибі, немечку за вечерю — говорила Марька й сіла під стїг ввечері.

— А ти зупустив з двора ще не було? — спитала.

— Не було, та воно гірш — відповів Митро і сіз на камени побіля стого й пахкав своєю вишніву.

Васька дивився на це і знову придумав спосіб, як зловити Марьку, як старий піде. Жаків тільки, що не взяв собі до помінок кого з гайдуків, бо вважав, що скорше впривас би. Поже постановив за всяку ціну таки вже тепер не вилустити Марьку зо своїх рук. Вона ж сама дїлка. Не має оборонця. А він чайке хлоп. І затирив руки.

* * *

Тимчасом на Силкове гумно вїхав гурт гайдуків, що його провадив Сьліва. На гумні застали Митриху.

— Гей, ти стара, — гукнув Сьліва — чому своєї краді до двора не післала і стїснущиши деякі строгачми, підстрибнув до Митрихи та ударив її нагаєм по голові. Митриха впала на землю і від ненадійного удару обомліла. Сьліва з'їхочив тоді з коня, сліпа поточилась йому з уст і він почав обкладати нагаєм обомлілу стару Митриху.

— Де та молода падиша, га? сховала її? Ти відьмо стара! Скажеш чи ні?! — І далі бив.

Але Митриха не могла нічого сказати бо не чула гайдуцької лайки. Потонула в благородній осі, який простив її оглядати й перекивати страшну каторгу над своїм безвинним тілом.

На що кошмарну картину тупо гляділа гайдуцька зграда. Стояли тихо, бо не могли — не маючи на чім — своїм кайновим ділом, яке управляла та до якого звикли — розв'язати божественні хмари джого настрою, що зашлїли на Силкескому гумні. Шойно тоді, як Сьліва крикнув: — Воли на старі! — немов прокинулись зі сну. Пострибали з коней — одні по воду, а другі в хату та по обїїстою шукати жертв.

На Митриху вилїзли ведро води. Та вона не встухнула. Вилїзли ще одне, Широка збирала спідняття з мережатими фарбальками намочка розгладженими збиранками привляла до худих Митришних ніг, хустка з'їхочилась з голови, сплям'яла на кровю від риз, а зімнулось сливе волосся космиками всумок з кровяними слезінками, як шнурочками на чолі. веначе на скляній шибці в дощеву пору поспригнїти до байдого помірнїшого чотра та висків. Джалка згїнула в джез з відкритою худішевою лужкою на бік та з розстїбнутою сорочкою, в якій під шнею урвалася застїжка.

На не все вайшов Митро. Побачивши біля тину стадо коней і вогуки на гумні, прїїсїпав креску. Коли був у воротах побачив оподїлїк на землі Митриху, а біля неї намочку від води землю

Бережіться вогню!

У п'ятницю рано дня 5. VI. ц. р. згоріла в П'янтній коло Горлиць хата Івана Гливи. Пожежа була нагальна. Люди, що збіглися, вирятували зашедавши дещо одніня, яке було в мезаніні: що частину будинку обгорнув вогонь найгірніше. Решта все: вози, машина до молочення, млинок, господарське знаряддя, збіжжя, будьба, навіть дещо з худоби пропало в обіймах вогню. Вогонь так скоро обняв цілий будинок, що не було права рагувати. Люди звернули всю увагу на сусідню хату, Василя Таргая, віддалену шість метрів від горючої. На щастя не було вітру й не бракло охочих рук до праці, тому Таргаю врятовано. Іван Глива лишився без даху над головою і без кусника хліба. Це безумовно велике нещастя, одначе воно повинно бути наукою для всіх, щоб не будували все під одним дахом. А то наші газди звикли пхати все під одну

стріху: стайню, стодолу, шпихлір, конюру, возівню й комірку на дрова — мовляв — менше покрива винесе. А ось оскільки дорожче внісело: прийшов випадок і дослідно за одну годину пропала вся праця господаря та ще і його батька й діда. Тепер під свіжим вражінням нещастя, коли ще невідно має перед очима образ бушуючої пожежі згнанного вогню, повин-

„Народна Торговля в Сяноці“

поручає
членам, кооперативам
і приватним купцям
споживчі й колоніальні товари,
насіння господарських рослин
і трав.

Церковні брокати, борті, френдзіл, панамі і витки Д. М. С. до вишнвання фелонів і фан, готові фелони, фани, пауки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, евангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кандило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/1.

і в її склянах: у Львові, Руська ч. 20.
в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

та порожнє ведро. Підбіг до неї й приклакнувши на коліна, нахилився над мертвою.

— Проклятинки — реніув. У своїй уяві відтворив картину, що тут сталося.

Та не стямився, коли при цьому був уже Сьліва і з лаянкою поклав на його спина нагай.

— Де твоя кляга ящіржа?

Та Митро це не була Митриха. Закинула в нього гірська лемківська кров, що збурнулася до гортанки і вдарилася до голови та поквасила перед ним розпочене: або—або. Митро стиснув у корявий долоні свою сувагу і рабову крикнуло й заки Сьліва стямився, вперевач його так тяжко по голові, що цей з вереском повалився на землю та ваг красив землю кровю, що потекла з уст, ушлеї та носа. А потім Митро уже не пам'ятав, що робив. Його крикула гатила по товстим тілі гайдука, розривала його гайдукий конгуш та дерла своїми суками шкуру та м'ясо.

Потім знайшовся Митро посеред зграї гайдуків тих, що прийшли зі Сьлівою та тих, що ждали у злізнявому гаї та рубав кривулюю куди попало доти, доки зрадлива куля з пістолі не поклякла край його життя.

Гайдуки відсапнули. Але просякнуті чедом гострих віражів та видом крові, метнувшись за новими жертвами.

— Підпалити хату — кинув хтось, і розперезана юрба жадна відпалати та знищевня, кинулася на різні сторони обійстя.

Смеркало. На хаті блиснув вогнивий яск. лінув солом'яну стріху та сховався, щоб десятками нових язвків плюнути на виспуну дозого погодою солону. Потім затрікотіла стріха на клуні та хлівці та спирга ріща під тивном. На гумні стало ясно як в полудне та жарко як у жни-

вний день. Ясність бігла ген почерез річку та золотила водянй баранчик в Яселці, що називали в цю пору до ісеї, відкалі чим дуж у пітку юві.

З темряви почерез річку йшов Васька і ніс пореклюту через рамя знесилу прунувачем Марьку. І пронувала ясність, вона підстрибувала на Васьковім рамені й божевільно крикула:

— Рятуйте! — та обомліла. Васька не знаючи причини пожежі, побіг важко сопучи до хутора. Увігналися на гумно й побачивши на землі мертвих Митра та Митриху та кількох гайдука, пристанув, а потім завернув і залишивши за собою ворота, поклав обомлілу Марьку на мураву і глянув на неї. Приблизде личко красуні прлягло до темної мурави і в ясності вогню промілювало такою красотою, що обомлювало неситого, рудого, віступавого „Гняду“. Він кинувся на золоте Марьчине личко і безчестив своїми мязистими, піложаджими вустами асенілені вуста обомлілої, Ссав їх до бестямі, відірвався від них і занув засли новач піною ніжне жіноче тіло. А потім зареготався божевільно в темну злізнулу ніч:

— Ха, ха, ха! Тепер ти моя, моя голубко, Нічня більше. Уже не маеш оборонці, мене одного маеш! Ха, ха, ха! — І пригортев її до своїх вічечених, гадничих прудой. А коши очуєння від шалену гайдуцька ватага вертала від пригосваного собою пору, Васька забрав обомлілу дівчину і помчав на чолі ватаги до двора.

На згаричах лишилися Митро й Митриха. Ніч хвилювала пластами твердого воддуха та холодила їх, проковтуючи жар пожежі з їх запечених облич.

А бери шумів, шумів... Пошумами благословими кров, що воякала в лемківську землю, окроплону ряном лотом та несло різне благословення по бескидських горах, (Далі буде).

Мандруємо по рідних селах.

Українське село, Ростока Велико-Липська церквою святого Велико-мученика Дмитрія, збудованою в 1818 році, віддалене від Кришич 8 кл., від Нового Санча 23 км. Про само назвице села та його поселення не будемо писати, впрочім — від Попраду по Бистрицю скрізь Ростоки. Під сучасну пічу Велика Ростока (у Сеидечині) числить 81 хат з 540 мешканцями українсько-греко-католицького обряду, та одну — далеко за селом змешкаду жидівську рідню. Порівнюючи число мешканців Ростоки, яка в 1781 році разом з Крижівкою начислювала всего 386 мешканців, не враховуємо окремо тих, що в 1831 році померли на пощесть-холеру, та й таких, що виїхали у світ шукати кращої долі — сьогодні число мешканців подвоїлося.

Це велике село тягнеться з півночі на південь, його долинний кінець доходить до шляху Новий Санч — Підкарпаття, а горішній кінчиться біля пригірків гори Яворини. Хати в селі розбудовані обабіч річки Каменця, котра бере свій початок з ростодського верха Прислопа та ктру на терені Ростоки псидлюють своїми водичками потоки: Єдинаківський, Будзнівський, Гарасимів, Тарасівський, Долинський, Вовчків і Гудинський. Окремі части села: Шовтиство, Манчарівка, Єдинаківке, Будзнівська, Даньчаківка, Репелівка, Лозазівка, Тарасівка й Гопейівка. З назвице мешканців Великої Ростоки найчисленніші: Домбровський, (31 душ), Репела (28), Єдинак, Тарасевич (по 21 душ), Мерена, Шафран (по 18), Гопей, Вовчак (по 16), Верона (15), Поплива (34), Лозаза, Чупак (14), Симчук (13), Марчак, Амброз, Тарас (по 12), Вітяк (11), Маслей (10), інші: Гурей, Головяк, Кидсьв, Бобак, Федорчак, Саламун, Лабон-

ський, Губа, Фатула, Модар, Кузьмик, Коляр, Буранич, Гамгаль, Маслюх, Ругала, Жук, Жовнірчик, Пркімчак, Насіда, Щерба, Сова, Костишак, Сокира, Пеляк.

Назви поля, лісів і верхів з північної сторони села звучать: Млинарське, Громівки, Палениця, Убочи та Граничник; зо східня: Фурманші, Шовтися Млака, Лазі, Завагоном, Гуш, Путиська, Піджидівком, Пречиба, Долина, Яворів-верх, Єлина; зпівдня: Лазівка, Чертежик, Пасіка, Чербик, Буковина і Присліп; від заходу: Ями Гопейівські, Лозазівські, Корнучи, Хвіст, Горб, Острий Верх, Закрута, Астрибень, Долиники та За-Коліяями.

(Далі буде).

(н-к.)

Листарок Пресвятої Богородиці. Ілюстрований місячник, призначений для поширення, почитання й набоженства Пресв. Діви Марії. Адреса Редакції і Адміністрації: Львів, Сикстуська 48. Передплата

За 5 злотих буде мати книжку в е. ІЛЮСТРОВАНІ ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ, Ю. Тарновича, УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВщині, І. Бугеря, та СХІДНИМИ МЕЖАМИ ЛЕМКІВЩИНИ. — Замовляти у Вид-вництва: „НАШ ЛЕМКО“, Львів, ул. Новий Світ ч. 22.

в краю вносить річно 1.20 злот., для згрп-пав ам. дол. Поодинокі число коштіве 10 сот. Ч. картотеки розрахункового перекрау 233.

о. Осип Мартинків: ПОВНА СЛУЖБА БОЖА на 3 голоси. Видання Муз. Накл. „Торбан“ у Львові, ул. св. Софії ч. 78. Ціна 3.50 злот.

Пересед тих „Служб Божих“ на хор, що поважаються в нас час-до-час, ли „Повна Служба Божя“ укладу о. Мартинків, є одною з найкращих. Головою її приймаємо у легкій уклад на 3 голоси (2 сопрані й альт або бас), так, що можна її вивчити там, де є тільки початковий хор. Вона зложена на церковно-народних мотивах та всі вони загально відомі, хоч ріджоромоді співаться. О. Мартинків ма на увазі справити деякі негочини з нашому церковному співі й це йому в оцій праці вловий вдалося. Тому саме ця Служба Божя повинна найти широкє розповсюдження головно ж на Лемківщині, де нема багато організованих хорів, але всеяктаки церковний спів не йде в забуття. А звісна річ, що гармонійний спів в церкві, дуже підносить наме Богослуження. Службу Божу о. Мартинків, можна вичити також у вселюдин школах.

Федір Заревич: Хлопська дитина, повість, Львів 1937.

Б. Гринченко: Ясні зорі, драма в п'ятьох діях, Львів 1937.

В. А.: Про соціалізм та комунізм, Львів 1936.

В. Колячицько: Золото, сповідання про зніврі і люде; всі чотири книжкки видали В-во „Батьківщина“, Львів, Чардешького 8.

„Наша Батьківщина“, журнал, присвячений крієшнєшаву й туристичі. 1. Рік, чл. 7 і 8, липець-серпень 1937. Стор. 153-176. В числі 14 ілюстрацій. Ціна 75 гр.

Передплатники в Америці й Канаді

присилають передплату на адресу „Наш Лемко“, Львів, ул. Новий Світ, 22.

„Сіваць“, місячник присвячений проповіді і катехіз. Ч. 7-8 (12-12). Рк II, Липець-серпень 1937. Стор. 193-240.

Місіонер Пресвятого Ісусового Серія Ч. 7. Липець 1937. Річник XI.

„Популярно - наукові реферати“ (на правах рукопису) ч. 21. Аграрне (земельне) питання. Ч. 22. 20-ліття української національної революції (1917-1937). Ч. 23 Жінока-матри й нація. (Слово на „Дев'я Матері“). Ч. 24. Марквін Шашкевич — Пробудитель Галицької Землі. Ч. 25. Відродження Української Збройної Сили (В роковини склявання І. Українського Військового З'їзду 18-21 травня 1917 р.) Ч. 26. Література і Ріоди. Двоп'ятикниж. Виданє В-во „Батьківщина“. Ціна окремого реферату — 30 гр.

М-р Микола Топольницький: Торговля, П суги, значіння й організація, Львів 1937 (ч. червень, Бібліотека „Народної Справи“ — „Рідне слово“ стор. 32). Прочуємо що доп'ять та приступимо писати книжечку всім, що цікавляться торгівлею та задумують стати купцями; багато цінних заказов про всі роди торгівлі та які й де підприємства закладають і т. д. найде кожний, що купити собі цю книжечку.

Альказар, опис гороженської в'язи в Єспанії, Дешева Книжка ч. 13. Ціна 20 гр. стор. 32. Адреса: „Дешева книжка“ Львів, ул. Гродзких 1.

ЧЕРВІНКА СВИНЕИ

Щіплення охоронні і лічничі — тільки сироватка і культура Фрми

„SEROVAC“

СП. з. О. О.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Телефон 201-07.

Поучення в асиласться на бажаєня.

Чи Ви пробували вже

„ПРАЖИЇЬ“

Якпо ні —

то купити сейчас і спробуйте, бо це дуже смачна і здорова кава для дітей і для старших!

Вирабляє коол. фабрика домішок до кави

„Супільний Промисл“

Львів — Богданька ч. 30.